

Vážený pane řediteli Kálale,
za Vaše přátelství a za milé přání Vám srdečně děkuju: jsem na cestě od Tolstého
a těším se na další práci. Celé Vaší rodině od srdce přeju všeho dobrého.

Váš T. G. Masaryk

DOPISNICE

LA PNP, f. K. Kálal. Originál, rukopis.

Velectěný pane profesore!^a

Má-li se rána nebo bolest rozříznout, aby hnis vytekl (tak jste se ráčil vyslovit), třeba nám začít Martinem, zvláště tedy *Nár[odními] novinami, Vajanským*. Ale Nár[odnie] noviny, Vajanský a martinští vůdcově jdou právě *do vězení*. U mne se vzpírá cit právě v té době množství jejich zármutek, i soudu veřejnosti se obávám. Jsem od přirozenosti citlivý, zdědil jsem citlivost po matce a nemohu ji ani při dobré vůli odehnati. Po hodně let jdu celým svým jednáním za zásadou: zlo se odstraňuje dobrem, a najednou mám být operatérem. Než budu jím, smlouva platí. Povzbudilo mě Vaše přesvědčení, že to bude *k dobrému*, mimoto mám jakousi náboženskou víru, že pravda, třeba i ranila, časem přece zrodí něco dobrého. Pravda je v pojmu dobra a já budu jistě operovati i s láskou. Ať se ruce chvějí, zkusím to: říznu! Račte mi laskavě dopsati – tak nerad Vám ubírám čas!! – máme-li s operací vyčkati, až vyjdou z vězení, *anebo začít hned*. Rozhodnete-li, že hned, připravím do 8. října krátký článek. Můžeme tyto kritizující články nadepsat *O věcech slovenských, část I, II*. ... Nebo[ť] do Rozhledů se tuším nehodí psáti např. o jejich noprogramovosti; do *Rozhledů bych psal hodné věci běžné!*

Uznáte-li, pozvu si do Těšina Salvu a věc mu povím; on by mi mohl *pomoci*. Je člověk pokrokový, Martinskou zbědovanost dobře zná a jsa starým mým přítelem nevžene

mě snad nesprávnou informací do nemilé situace. Neřekneme-li lež, neukřivíme-li nikomu, nemůže se nám nic státi, ať už by třeba zvěděl-li, že je kritizují já. K vůli svému zdraví, jímž nemohu plynouti, budu rád, zůstane-li referent neznám.

Do mne, „rechtova“, Vajanovský by bil jak do pařezu.

Za některý čas pošlu Vám svůj ročník *Osvěty* (1898) – zatím je má Škarvan –, kde je obsírný článek o maďarizaci;¹ *snad by se hodil za základ oné brožurce*.² Račte jej potom číst a hned škrtat nebo poznamenat, co by se mělo změnit nebo přidat a p[odobně]. Tak by do půl roku i dřív mohla být knížka hotova. Uctivě Vám oddaný

Kar. Kálal

14. IX. 1900 ve Frenštátě p[od] R[adhoštěm]

DOPIS

AÚTGM, f. T. G. Masaryk, sign. Kor-I-27, k. 691. Originál, rukopis.

a – V levém horním rohu medailon s portrétem J. A. Komenského.

1 – KÁLAL, K. O maďarizaci na Slovensku. In *Osvěta* 28, č. 2, s. 97–101; č. 3, s. 207–218; č. 4, s. 348–361; č. 6, s. 536–545.

2 – Masaryk zamýšlel napsat a vydat v cizích jazycích brožuru o útlaku Slováků v Uhrách. Brožuru nakonec napsal Karel Kálal a Masaryk ji pouze upravil a nechal přeložit do němčiny.

T. G. Masaryk K. Kálalovi
[Praha], 16. září 1900

/39

Vážený pane učiteli!

O tom vězení¹ jsem přemýšlel také; ale neodstrašuje mne to. Ba právě navázat na to a vzít si z toho popud o věcech slov[enských]. Konečně psát *srozumitelně*. Vajanského v I. článku mít nemusíte. Napřed o Martině jako hlavním městě a o N[árodních] novinách a tu probrat jejich programu, směr, všecko bez kritiky osob. Stejně snad dát přehled vši žurnalistiky (nejen martinské). Osoby, a zejména Vajanský, do článku příštího.

S titulem: O věcech slov[enských] souhlasím.² Souhlasím, abyste věci běžné psal do *Rozhledů*; zařadím to vždy do polit[ické] části týkající se Uher, sem tam bude snad místo ve zprávách.

S[e] Salvou se ovšem poradit můžete. *Osvětu* pročtu podle přání.

Váš Masaryk.

16/9 1900.